

COQUELIN CADET, 1888.

tijd. De Zorn van 1911 is meer in evenwicht dan die van 1892; de behoefte aan sterk contrasteerende effecten als middel zich te uiten, is minder sterk geworden. Zorn heeft in die jaren in zich zelf als iets eigens herontdekt, wat hij na zijn Parijsche jaren had verloochend, naar 't schijnt uit vrees, dat het niet zijn eigendom was, dat de Fontainebleauers daaraan niet geheel vreemd waren geweest, of dat engelsche invloeden in het spel waren.

Die invloeden schijnen onloochenbaar in enkele zijner aquarellen uit 1886 en 1887: ik denk aan „kabbelende golfjes” dat in het deensche staatsmuseum hangt en de „sirene” (pag. 413) die niet alleen in hun titel neiging verraden een geschiedenisje te vertellen. De meer subtiele aquarel-techniek

mag niet alleen aansprakelijk worden gesteld voor een zekere gelijkheid, om niet te zeggen zoetelijkheid in dit werk die bij Zorn absoluut niet past. De ietwat gewildeforschheid in zijn picturaal en ets-werk van een paar jaar later, was een natuurlijke reactie daarop, de schaal sloeg even te ver door naar de andere zijde, dan wordt het evenwicht hervonden. Maar intusschen heeft ook dit werk zijn rol in de ontwikkelings-historie van den schilder vervuld en de peuterige perfectie van werk als „ons dagelijksch brood” heeft Zorn in de beteekenis van het detail het juiste inzicht doen krijgen dat met welhaast nooit falende zekerheid den schilder en etser verraadt, welk detail wel, welk onderdeel niet essentieel is voor den totaalindruk.

Trouwens ook op zich zelf beschouwd hebben deze aquarellen en in 't bijzonder „ons dagelijksch brood” hare bijzondere verdiensten. Hoe het zomert rondom het oude vrouwtje, dat het maal kookt voor de maaiers! Met hoe zuivere zorgvuldigheid is het licht geschilderd, dat de contouren schijnt te ritsen om de kleurvlakken en vlakjes! De etsnaald

had ze niet scherper kunnen trekken dan ze hier met waterverf zijn neergezet, zonder dat de aquarel evenwel iets van de aan de techniek eigene souplesse inboet. De strakke witheid van de „sirene” tegen de oneindig rijk genuanceerde grijze tinten van de wolkenpiegeling in 't licht bewogen water, is gepenseeld met een subtiliteit, die men nimmer zou hebben verwacht bij den man, wiens etsen soms met een breeden borstel schijnen te zijn gedaan, vooral in de boven aangeduide periode van ietwat gewildeforschheid.

„Omnibus” (pag. 414) is een karakteristiek specimen van Zorns etsmanier uit dien tijd. Het is alsof hij heeft willen toonen, dat hij met de etsnaald effecten kon bereiken van de soort als die van een koolteekening.